

حق العمل کار

حق العمل کار، ترخیص کار

حق العمل کارگمرک یا ترخیصکار گمرک به شخص اعم از حقیقی یا حقوقی اطلاق می شود که تشریفات گمرکی متعلق به شخص دیگری را به وکالت از طرف وی درگمرک انجام دهد

(لازم بذکر است این شرکت دارای حق العمل کار و ترخیصکار رسمی از گمرک جمهوری اسلامی ایران می باشد)

طبق مفاد آئین نامه اجرایی قانون امور گمرکی مصوب هیچ شخصی بعنوان حق العمل کار درگمرک پذیرفته نمی شود مگر اینکه پروانه مخصوص آن را از گمرک تحصیل نموده باشد. پروانه حق العمل کاری در گمرک به اشخاصی داده می شود که دارای کارت بازرگانی بوده و حائز شرایط خاص و پذیرفته شدن در آزمون مربوطه سالیانه گمرک می باشند. مدت اعتبار پروانه حق العمل کاری یکسال از تاریخ صدور بوده و وفق شرایطی قابل تمدید برای سال های بعد نیز می باشد. به استناد پروانه حق العمل کاری کارتی تحت عنوان کارت حق العمل کاری از طرف گمرک ایران صادر می گردد. کارت حق العمل کاری همانند کارت بازرگانی به قطع جیبی بوده و علاوه بردارنده بودن عنوان کارت حق العمل کاری و نام گمرک صادر کننده، شماره کارت بازرگانی، شماره پرونده، مدت اعتبار، نام دارنده کارت (اگر بنام شرکت باشد نام شرکت و نام مدیریت آن) و با دارا بودن عکس دارنده کارت و ممهور به مهر دفتر واردات گمرک ایران و مهر و امضاء مدیرکل دفتر مزبور می باشد و صفحه بعدی آن تمدیدهای سالیانه تا چهار سال وجود دارد. لذا هرکارت حق العمل کاری اعتباری 5 ساله داشته و پس از انقضاء سال اول برای چهار سال بعد بطور سالیانه و رعایت شرایط خاص و موافقت گمرک قابل تمدید می باشد و پس از 5 سال کارت حق العمل کاری بایستی تعویض و کارت جدیدی جایگزین آن شود

حق العمل کار

حق العمل در لغت به معنای «مزدکار، کارمزد، پولی که بابت فروش کالایی از صاحب کالا دریافت می شود» آمده است

در اصطلاح حق العمل کار، کسی است که به دستور دیگری معاملاتی نموده و در مقابل آن اجرت دریافت می کند. حق العمل کاری نوعی وکالت در امور تجاری است اما اگر حق العمل کار به نام خود انجام دهد، عنوان وکالت بر او اطلاق نمی شود ولی می توان آن را مصداق نیابت دانست، زیرا نیابت مفهومی عام تر و وسیع تر از وکالت دارد

حق العمل کاری و مقررات حاکم بر آن

طبق ماده 357 قانون تجارت، حق العمل کار کسی است که به اسم خود ولی به حساب دیگری (آمر) معاملات کرده و در مقابل حق العملی دریافت می‌دارد. ماده 358 قانون تجارت تصریح می‌کند که: «جز در مواردی که به موجب مواد ذیل استثناء شده، مقررات مراجعه به وکالت در حق العمل کاری نیز رعایت خواهد شد»؛ ولی باید توجه داشت که حق العمل کاری با نمایندگی و وکالت تفاوت زیادی دارد؛ زیرا در نمایندگی عادی یا وکالت، نماینده یا وکیل بنام آمر یا موکل خود عمل می‌کند، در صورتی که حق العمل کار اغلب نام آمر خود را کتمان می‌کند و حتی طرف معامله حق العمل کار نمی‌داند معامله برای کیست بلکه فقط حق العمل کار را در مقابل خود می‌شناسد

حق العمل کاری عملی است تجارتي و بند 3 ماده 2 قانون تجارت هر قسم حق العمل کاری را جزء معاملات تجارتي نام برده است

قانون تجارت هیچ گونه شرطی برای مبادرت به حق العمل کاری در نظر نگرفته و هر کسی که اهلیت تاجر بودن را دارا باشد، می‌تواند به حق العمل کاری مبادرت نماید، علاوه بر آن هیچ گونه پروانه یا اجازه مخصوصی برای اشتغال به حق العمل کاری لازم نیست، برخلاف شغل دلالی که نیاز به کسب پروانه هم دارد

حق العمل کار همانند دلال واسطه در معاملات است با این تفاوت که دلال جز معرفی طرفین معامله به یکدیگر وظیفه‌ای ندارد و جز با اجازه مخصوص نمی‌تواند نمایندگی یکی از طرفین را عهده‌دار باشد اما حق العمل کار خود طرف معامله بوده و علاوه بر آن که در مقابل طرف معامله مسئول انجام تعهداتی می‌باشد که بنام خود تقبل کرده است، در مقابل آمر نیز مسئول است که حاصل معامله را به او واگذار نماید. بنابراین حق العمل کار دو تعهد مستقیم دارد؛ یکی در مقابل طرف معامله که صرف‌نظر از این که آمر، معامله را قبول کند یا خیر، مسئول انجام تعهداتی است که تقبل کرده است و دیگر در مقابل آمر، که باید انجام معامله را به اطلاع او برساند و حاصل معامله را در اختیار او بگذارد ولی باید در نظر داشت که چنانچه حق العمل کار حسن انجام معامله را ضمانت نکرده و کوتاهی هم نکرده باشد، مسئول عدم اجرای معامله از جانب طرف معامله نخواهد بود

وظایف حق العمل کار

1 انجام دستورات آمر

2 انجام معامله بنام خود

3 ذی-نفع نبودن در معامله مگر در مورد ماده 373 قانون تجارت

4 اطلاع به آمر

5 وکالت از طرف آمر و رعایت امانت

6 بیمه اجناس (ماده 360 قانون تجارت)

7 منظور کردن منافع معامله در حق آمر (ماده 365 قانون تجارت)

8 قبول مسوولیت در قبال انجام تعهدات در صورت انجام معاملات اعتباری (ماده 366 قانون تجارت)

.....

قانون امور گمرکی – حق العملکاری در گمرک

تعریف حق العملکار و شرایط عمومی حق العملکاری در گمرک

ماده 376- حق العمل کار در گمرک به شخصی (اعم از حقیقی یا حقوقی) اطلاق میشود که تشریفات گمرکی کالای متعلق به شخص دیگری را به وکالت از طرف آن شخص در گمرک انجام بدهد کسانیکه بدون داشتن کارت حق العمل کاری تشریفات گمرکی کالا را به وکالت انجام می دهند نمی توانند بیش از 10 مرتبه در سال به این کار اقدام نمایند. مستخدمین تجارتخانه ها یا مستخدمین حق العمل کاران که منحصراً کارهای آن تجارتخانه یا آن حق العمل کار را در گمرک انجام می دهند مشمول مقررات ماده 382 این آئین نامه خواهند بود.

ماده 377- هیچ شخصی بعنوان حق العمل کار در گمرک پذیرفته نمیشود مگر اینکه پروانه مخصوص این شغل را از اداره کل گمرک تحصیل نموده باشد.

پروانه حق العمل کاری در گمرک به اشخاصی داده میشود که دارای کارت بازرگانی بوده و حائز شرایط مذکور در زیر باشند

2- سن کمتر از بیست و پنج سال نباشد

3- نداشتن محکومیت به جنحه و جنایت و عدم سابقه قاچاق در گمرک به گواهی کتبی مقامات مربوط

4- حداقل داشتن دیپلم دبیرستان ، دارندگان مدارک تحصیلی بالاتر در شرایط مساوی حق تقدم خواهند داشت

5- کارمند دولت نباشد.

پذیرفته شدن در امتحان قانون امور گمرکی و آئین نامه آن که از طرف گمرک هر سال یکبار بعمل خواهد آمد.6

تبصره – اشخاصیکه در تاریخ تصویب این آئین نامه بیش از سه سال سابقه حق العمل کاری دارند از داشتن مدرک تحصیلی فوق و دادن امتحان معاف خواهند بود ولی پس از یکسال تمدید کارت حق العمل کاری آنها موقوف به توفیق در امتحان موضوع این ماده خواهد بود.

: ماده 378- حق العمل کاران به دو طبقه تقسیم و از آنان وجه الضمان نقدی یا تضمین بانکی به شرح زیر اخذ میشود

1کسانی که درآمد غیرخالص حق العمل کاری سالانه آنها تا چهارصد هزار ریال باشد یکصد هزار ریال

2 کسانی که درآمد غیرخالص حق العمل کاری سالانه آنها از چهارصد هزار ریال به بالا باشد دویست هزار

تبصره 1- وجوهی که به عنوان وجه الضمان اخذ میشود تا موقعی که حق العمل کار در گمرک به شغل خود ادامه می دهد باید در بانک به حساب سپرده ثابت گذارده شود و سود آن عاید صاحب وجه میگردد

تبصره 2- در صورتیکه میزان درآمد حق العمل کار در یک سال طبق دفتر مذکور در ماده 383 این آئین نامه از حد نصاب تجاوز نماید موظف است موقع تمدید پروانه تضمین خود را به تناسب کارکرد سالانه افزایش دهد

ماده 379- برای تحصیل پروانه حق العمل کاری در گمرک داوطلبان این شغل باید کتباً از گمرکی که می خواهند در آنجا حق العمل کاری کنند درخواست صدور پروانه نمایند متقاضی باید به درخواست خود مدارک حائز بودن شرایط مذکور در ماده 377 این آئین نامه که از طرف مقامات صلاحیتدار باید صادر شده باشد با سه قطعه عکس ضمیمه نماید، رئیس گمرک مزبور درخواست و ضمانت

آن را رسیدگی و تحقیقاتی نیز درباره سوابق متقاضی بعمل آورده در صورتیکه اشکالی در قبول تقاضا به نظرش نرسد پروانه صادر و امضاء آن را به ضمیمه درخواست و ضمانت ضمن گزارش برای تصویب و امضاء به اداره کل گمرک ارسال می‌دارد. موقع تسلیم پروانه به ذینفع باید به نسبت درجه بندی به ترتیب 100 و 200 ریال از او اخذ و معادل آن تمبر به پروانه الصاق و ابطال شود.

تبصره 1- درخواست حق العمل کاری روی اوراق چاپی طبق نمونه مخصوص تنظیم و امضاء متقاضی باید در ذیل تقاضانامه از طرف دفاتر اسناد رسمی گواهی شده باشد

تبصره 2- اشخاصی که در گمرکهای مختلف می‌خواهند به حق العمل کاری بپردازند در تقاضای خود باید این نکته را تصریح نمایند و درخواست خود برای صدور پروانه مستقیماً به اداره کل گمرک تسلیم دارند. اداره کل گمرک مجاز است به تناسب حجم کار و خصوصیات هر یک از گمرک خانه‌ها تعداد حق العمل کاران را تعیین و محدود نماید و برای تأمین این منظور ادارات گمرک شهرستانها موظفند تا قبل از پایان دی ماه هر سال عده حق العمل کاران موظفند تا قبل از پایان دی ماه هر سال عده حق العمل کاران را که در سال بعد مورد احتیاج خواهد بود به مرکز گزارش دهند تا اداره کل گمرک برای صدور پروانه جدید با رعایت مفاد ماده 377 این آئین نامه و حق تقدم از نظر معدل امتحانات مربوط اقدام نماید

ماده 380- مدت اعتبار پروانه حق العمل کاری فقط یکسال از تاریخ صدور آن است در صورتیکه دارنده پروانه مایل به ادامه 1** حق العمل کاری در گمرک باشد باید قبل از انقضاء مدت و با پرداخت بهای تمبر پروانه و تسلیم دفتر مخصوص حق العمل کاری موضوع ماده 383 این آئین نامه درخواست تمدید آن را از گمرکی که پروانه را گرفته بکند رئیس گمرک محل در صورتیکه تخلفی که مستلزم محرومیت دائم یا موقت از شغل حق العمل کاری باشد از متقاضی ندیده و ادامه شغل او را صلاح بدانند می‌تواند با ملاحظه دفتر حق العمل کاری سال قبل و پلمپ و امضای دفتر حق العمل کاری سال بعد تا یکسال دیگر پروانه را در صورتیکه حق العمل کار سابقه ترخیص سالانه حداقل یکصد اظهارنامه در گمرک خانه‌های درجه 1 یا پنجاه اظهارنامه در گمرک خانه‌های درجه 2 یا 25 اظهارنامه در گمرک خانه‌های درجه 3 داشته باشد تمدید نماید

تبصره - درجه بندی گمرک خانه‌های موضوع این ماده اول دی ماه هر سال وسیله اداره کل گمرک تعیین و اعلام می‌گردد

ماده 381- حق العمل کار موظف است اصل و کالنتامه رسمی ثبتی اشخاصی که به حساب آنها تشریفات گمرکی را انجام می‌دهد طبق نمونه ای که اداره کل گمرک تعیین می‌نماید تنظیم و به اداره کل گمرک تسلیم و رونوشت گواهی شده آن را در هر مورد به اظهارنامه تسلیمی ضمیمه نماید

ماده 382- برای مستخدمین تجارتخانه‌ها و مستخدمین حق العمل کاران که جهت انجام تشریفات گمرکی یا کمک در انجام امور گمرکی به گمرک مراجعه و منحصرأ کارهای مربوط به تجارتخانه یا حق العمل کار مربوط را انجام می‌دهند با رعایت شرایط و تشریفات زیر کارت مخصوصی صادر می‌گردد

الف - این قبیل اشخاص علاوه بر داشتن سواد در حدود سوم دبیرستان داشتن اطلاعات مربوط به امور گمرکی باید دارای شرایط مقرر در بندهای 1 و 3 و 5 ماده 377 این آئین نامه باشند و درباره این قبیل مستخدمین حداقل سن بیست سال خواهد بود

ب - اگر فقط بعنوان كمك در انجام تشریفات گمركي دخالت نمایند باید معرفینامه اي كه امضاي آن در دفاتر اسناد رسمي گواهي شده باشد از طرف تجارتخانه يا حق العمل كار با تعیین حدود مداخله در امور ارائه نمایند در این صورت حق امضاي اوراق و اظهارنامه را نداشته و این قبیل اوراق فقط با امضاي بازرگانان يا حق العمل كاري كه از طرف صاحب کالا وكالت دارد در گمرك قبول میشود

ج - اگر بخواهند اظهارنامه و اوراق را نیز امضا کنند باید وكالتنامه رسمي و ثبتي با رعایت شرایط ماده 381 این آئین نامه از از صاحب کالا در دست داشته و به گمرك تسلیم و رونوشت گواهي شده آن را در هر مورد به اظهارنامه تسلیمی ضمیمه نمایند. در صورتیکه چنین اختیاري از طرف حق العملكار به مستخدم خود داده شود به شرطی پذیرفته میشود كه آن حق العمل كار طبق وكالتنامه صاحب کالا كه به گمرك تسلیم نموده وكالت در توكیل هم داشته باشد. در هر دو حال دهنده معرفی نامه یا وكالتنامه باید نسبت به اعمال شخص معرفی شده به گمرك به شرح زیر ضمانت كتبی بسپارد

اینجانب ..... داراي كارت بازرگاني / پروانه حق العمل كاري شماره صادره اتاق بازرگاني و صنایع ایران / گمرك تعهد مي نمایم هر گاه در اثر اعمال آقاي ..... به اداره كل گمرك جمهوری اسلامی ایران ضرر و زیانی وارد شود و یا در اثر تخلف از مقررات گمركي جریمه به او تعلق بگیرد ضرر و زیان وارده را جبران و جریمه متعلق را طبق نظر گمرك پرداخت نمایم

د - برای هر يك از این اشخاص پس از تسلیم معرفینامه یا وكالتنامه (اصل یا رونوشت گواهي شده) و اسناد و مدارك مقرر رئیس اداره در صورتیکه آن را حائز شرایط تشخیص داد كارت مخصوصی مبنی بر حدود اختیاراتیکه از طرف معرف یا موكل به دارنده آن داده شده است برای مدتی كه از یکسال تجاوز نخواهد كرد صادر مي نماید. كارتهاي مزبور در دو نسخه صادر و به هر دو نسخه باید عكس دارنده آن الصاق و با دریافت پنجاه ریال به نسخه اول تمبر الصاق و ابطال شود

نسخه اول كارت به ذینفع تسلیم نسخه دوم در پرونده مربوط به حق العمل كار معرف یا موكل ضبط میشود و اگر دارنده كارت مستخدم تجارتخانه باشد برای او پرونده مخصوصی باز و نگهداری میشود

تبصره - حق العمل كاران مي توانند با توجه به حجم كار خود در گمرك عده لازم نمایند را با تشخیص رئیس گمرك و رعایت مقررات مربوط معرفی نمایند

ماده 383- حق العمل كار موظف است تمام عملیاتی را كه در گمرك به وكالت اشخاص انجام مي دهد در دفتر مخصوص ثبت نماید این دفتر به هزینه حق العمل كار طبق نمونه و دستوري كه گمرك مل مي دهد نگاهداری میشود و قبل از شروع به ثبت باید برگهای آن از طرف گمرك محل شماره گذاری و دفتر پلمپ شود و در اولین برگ دفتر مزبور نام و نشانی حق العمل كار و شماره و تاریخ پروانه صادره از اداره كل گمرك و همچنین تعداد برگهای آن قید و به امضاي رئیس گمرك برسد و سپس در مقابل رسید حق العمل كار تسلیم شود

ماده 384- رئیس گمرک حق دارد هر موقعی که بخواهد دفتر حق العمل کار را رسیدگی کند و حق العمل کار موظف است به محض اخطار کتبی رئیس گمرک دفتر خود را بلافاصله جهت رسیدگی به اختیار او بگذارد رئیس گمرک یا نماینده او در هر دفعه که دفتر را رسیدگی می کنند باید رویت خود را با قید تاریخ در زیر آخرین ثبت یادداشت و امضا نماید

ماده 385- حق العمل کار مکلف است دفتر مزبور را همیشه مرتب و بدون حك و خدشه نگهدارد

بخش دوم - تخلفات حق العملکاران و مجازات آنها

ماده 386- هرگاه حق العمل کار در ضمن اشتغال به شغل حق العمل کاری درگمرک عمداً اظهارنامه خلاف واقع تنظیم و یا اقدامی برخلاف قانون و آئین نامه گمرکی مرتکب شود که متضمن زیان مالی دولت باشد تخلف او به پیشنهاد گمرک در کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت اقتصاد و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اداره کل گمرک جمهوری اسلامی ایران رسیدگی و در صورت ثبوت تخلف طبق رأی قطعی کمیسیون مزبور پروانه حق العمل کار متخلف به صورت موقت یا دائم باطل خواهد شد . (ماده 36 قانون امور گمرکی) چنانچه حق العمل کار در ارتکاب قاچاق گمرکی دخالت داشته باشد علاوه بر اجرای مقررات بالا مشمول مقررات مرتکبین قاچاق نیز خواهد بود

تبصره - هرگاه حق العمل کار متخلف از اشخاص حقوقی باشد مقررات این ماده هم شامل شخص حقوقی مزبور و هم شامل کسانی که در آن شخصیت حقوقی دارای حق امضاء بوده و اظهارنامه خلاف را امضا کرده و یا در آن اقدام خلاف مداخله داشته اند می باشد و هر گاه حق العمل کار مزبور از اشخاص حقیقی باشد در مدت ممنوعیت نمی تواند بعنوان شخصی که دارای امضاء در يك شخصیت حقوقی حق العمل کاری است در امور حق العمل کاری گمرکی مداخله نمایند

ماده 387- گمرک هر محل باید برای هر يك از حق العمل کارانی که با تحصیل پروانه مشغول حق العمل کاری در گمرک آن محل باشند پرونده مستقلاً مرکب از سه پوشه نگاهدارد. اوراقیکه در این پرونده ها همیشه باید موجود باشد به شرح زیر است

پوشه اول - درخواست منقاضي برای تحصیل پروانه

رونوشت یا فتوکپی گواهی شده پروانه حق العملکاری

فتوکپی گواهی شده کارت بازرگانی موضوع ماده 377 این آئین نامه ورقه رسید دفتر حق العمل کاری موضوع ماده 383 این آئین نامه

پوشه دوم - يك نسخه از هر صورتجلس تخلف یا صورتجلس قاچاق که بر علیه او در گمرک تنظیم میشود

پوشه سوم – هر نوع مکاتبات و مراسلات دیگری که در مورد شخص حق العمل کار مبادله میشود

قانون اصلاح ماده 380 آئین نامه اجرائی قانون امور گمرکی که در تاریخ سیزدهم اردیبهشت ماه سال 1362 به تصویب مجلس -1 شورای اسلامی رسیده است

ماده واحده **

مقررات قسمت اخیر ماده 380 آئین نامه اجرائی قانون امور گمرکی راجع به تعیین حد نصاب اظهارنامه ترخیص توسط حق العمل کاران گمرک در سال و تبصره ذیل آن لغو و بصورت زیر اصلاح میگردد

ماده 380 اصلاحی – مدت اعتبار پروانه حق العمل کاری فقط یکسال از تاریخ صدور آن است در صورتیکه دارنده پروانه مایل به ادامه حق العمل کاری در گمرک باشد باید قبل از انقضاء مدت و با پرداخت بهای تمبر پروانه و تسلیم دفتر مخصوص حق العمل کاری موضوع ماده 383 این آئین نامه و درخواست تمدید آن را از گمرکی که پروانه را گرفته بکند، رئیس گمرک محل در صورتیکه تخلفی که مستلزم محرومیت دائم یا موقت از شغل حق العمل کاری باشد از متقاضی ندیده و ادامه شغل او را صلاح بداند، می تواند با ملاحظه دفتر حق العمل کاری سال قبل پلمپ و امضای دفتر حق العمل کاری سال بعد تا یکسال دیگر پروانه را تمدید نماید